

NATUURTOETS

Landgoedontwikkeling

Laag Erf te Schaarsbergen

mei 2010

colofon

opdrachtgever

Dhr. en mw. Van Loenen-Arkesteijn
Bakenbergseweg 310
6816 VR Arnhem

opdrachtnemer

Nieuwland Advies
Haagsteeg 4
Postbus 522, 6700 AM Wageningen

telefoon: +31.(0)317.467.246
fax: +31.(0)317.467.200
e-mail: advies@nieuwland.nl
www.nieuwlandadvies.nl

adviseurs:

dhr. G.W. Jansen
dhr. M. Hartman

vormgeving

Nieuwland Advies

copyright

0411 SNL © 2010 Nieuwland Advies, Wageningen

Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur(s).

Deze uitgave is met de grootste zorgvuldigheid opgesteld. Noch de makers, noch de uitgever stellen zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolkomenheden in deze uitgave.

VOORWOORD

De familie Van Loenen is voornemens de activiteiten op de boerderij te beëindigen. Dit betekent naast het stopzetten van de landbouwactiviteiten ook de beëindiging van de manege en de houtzagerij (inclusief houthandel).

De familie Van Loenen wil op haar eigendom een landgoed ontwikkelen; hiervoor worden de agrarische percelen omgezet in 'natuur' en komen er drie nieuwe wooneenheden.

Nieuwland Advies begeleidt de landgoedontwikkeling en daarmee samenhangend de wijziging van het bestemmingsplan. Een natuurtoets is onderdeel van voornoemd proces.

Deze rapportage geeft een samenhangend overzicht van onderzoeken uit 2006 en 2010.

INHOUD

Voorwoord

hoofdstuk 1: Inleiding 07

- 1.1 aanleiding 07
- 1.2 werkwijze / leeswijzer 08

hoofdstuk 2: Natuurbeschermingswet / EHS 11

- 2.1 Natura 2000-gebied 'Veluwe' 11
- 2.2 ecologische hoofdstructuur (EHS) 13

hoofdstuk 3: Flora- en faunawet 15

- 3.1 resultaten 15
- 3.2 beoordeling 18

hoofdstuk 4: Conclusies 21

- 4.1 natuurbeschermingswet 21
- 4.2 Flora- en faunawet 21

hoofdstuk 5: Aanbevelingen 23

Bijlagen 25

- 1. schetsontwerp Laag Erf 25
- 2. Flora 27
- 3. Fauna 29
- 4. Essentietabel 32

1.1 Aanleiding

In de landbouwenclave Laag Erf (Schaarsbergen, gemeente Arnhem) komen agrarische percelen voor die eigendom zijn van de Familie Van Loenen). De Familie Van Loenen wil het agrarisch gebruik stopzetten evenals de nevenactiviteiten zoals manege, camping. De Familie Van Loenen heeft het voornemen om op haar eigendom een nieuw landgoed te ontwikkelen. Hiervoor is aanpassing van het Bestemmingsplan Kempenberg (gemeente Arnhem) noodzakelijk. Tot op heden heeft de gemeente Arnhem zich onthouden van goedkeuring voor het nieuwe landgoed.

Het nieuwe landgoed zal onder meer bestaan uit drie wooneenheden in een woongebouw, inclusief tuinen, nieuwe bossen en schrale graslanden. Als voorwaarde voor de realisatie van het nieuwe landgoed, dienen de bestaande landbouw-activiteiten, de houtzagerij, de manege en kleine camping te worden beëindigd. Hiervoor zullen vooralsnog de aanwezige kapschuur (houtzagerij / opslag), een kleine paardenstal en de aanbouw van de aanpandige paardenstal worden gesloopt (zie figuur 3).

Omdat ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gevolgen kunnen hebben voor de ter plaatse voorkomende beschermde flora en fauna, is een toets aan de vigerende natuurwetgeving als verplicht onderdeel opgenomen in de procedure voor bestemmingsplanwijziging. Met het in werking treden van de Flora- en faunawet (2002) kunnen ruimtelijke ontwikkelingen namelijk niet zonder meer plaatsvinden. Ook dienen de voorgenomen ontwikkelingen te worden getoetst aan de instandhoudingsdoelen van het aangrenzende Natura 2000-gebied 'Veluwe' en de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Als onderdeel van de voorgenomen functieverandering is in 2006 door Nieuwland Advies een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd (*quick scan*) als bijlage bij een verkenning van beleid en randvoorwaarden (november 2006). Om de bestemmingsplanwijziging ten behoeve van het nieuwe landgoed mogelijk te maken en om te blijven voldoen aan de randvoorwaarden die de natuurwetgeving stelt, dient het onderzoek uit 2006 te worden geactualiseerd en aangevuld (2010). Beide onderzoeken zijn samengebracht in dit rapport (Natuurtoets Landgoedontwikkeling Laag Erf te Schaarsbergen).

Doelstelling

Het doel van de natuurtoets is om een helder beeld te krijgen van alle eventueel aanwezige beschermde natuurwaarden (planten- en diersoorten) in het plangebied en de directe omgeving hiervan en van eventuele effecten van het voorgenomen plan op het Natura 2000-gebied de Veluwe en de EHS. De onderzoeken zijn met name gericht op vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen en vogels. Het onderzoek geeft antwoord op de vraag of een ontheffing op de Flora- en faunawet / vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet noodzakelijk is en/of nader onderzoek moet plaatsvinden.

1.2 Werkwijze

Het onderzoek is in diverse stappen uitgevoerd. In 2006 heeft een quick-scan-natuuronderzoek plaatsgevonden. Door vertraging in de planprocedure is hierop in 2010 een aanvullend en actualiserend onderzoek uitgevoerd waarbij rekening is gehouden met nieuwe inzichten en/of veranderingen in wetgeving.

Stap 1: Bronneninventarisatie

- Beleidsaspecten
 - Natura 2000-gebied de Veluwe
 - Ecologische Hoofdstructuur (EHS)
 - Bestemmingsplan.
- Gegevens flora en fauna
 - Provinciale gegevens
 - Verspreidingsatlassen
 - Rapporten
 - Websites: Waarneming.nl en Natuurloket.nl.

Stap 2: Veldverkenningen

In hoofdstuk 4 staat aangegeven hoe de veldverkenningen hebben plaatsgevonden (werkwijze per groep).

De veldverkenning in augustus 2006 richtte zich op:

- aanwezige flora en fauna (alle soorten),
- het toetsen van de uit stap 1 gehaalde, beschermde soorten. Er is getoetst of de beschermde soorten uit stap 1 leefmogelijkheden hebben binnen het plangebied of dat er een belangrijk deelgebied voorkomt van de soorten,
- de gevolgen van de realisatie van het voorgenomen plan op de beschermde natuurwaarden en op de omgeving van het plangebied.

De veldverkenning in maart 2010 was gericht op:

- aanwezige flora en fauna (alle soorten),
- verblijfplaatsen vleermuizen,
- vogels (met name jaarrond beschermde soorten),
- de mogelijke effecten in het voorgenomen plan op het Natura 2000-gebied de Veluwe (instandhoudingsdoelstellingen) en de EHS (kernkwaliteiten).

Stap 3: Rapportages

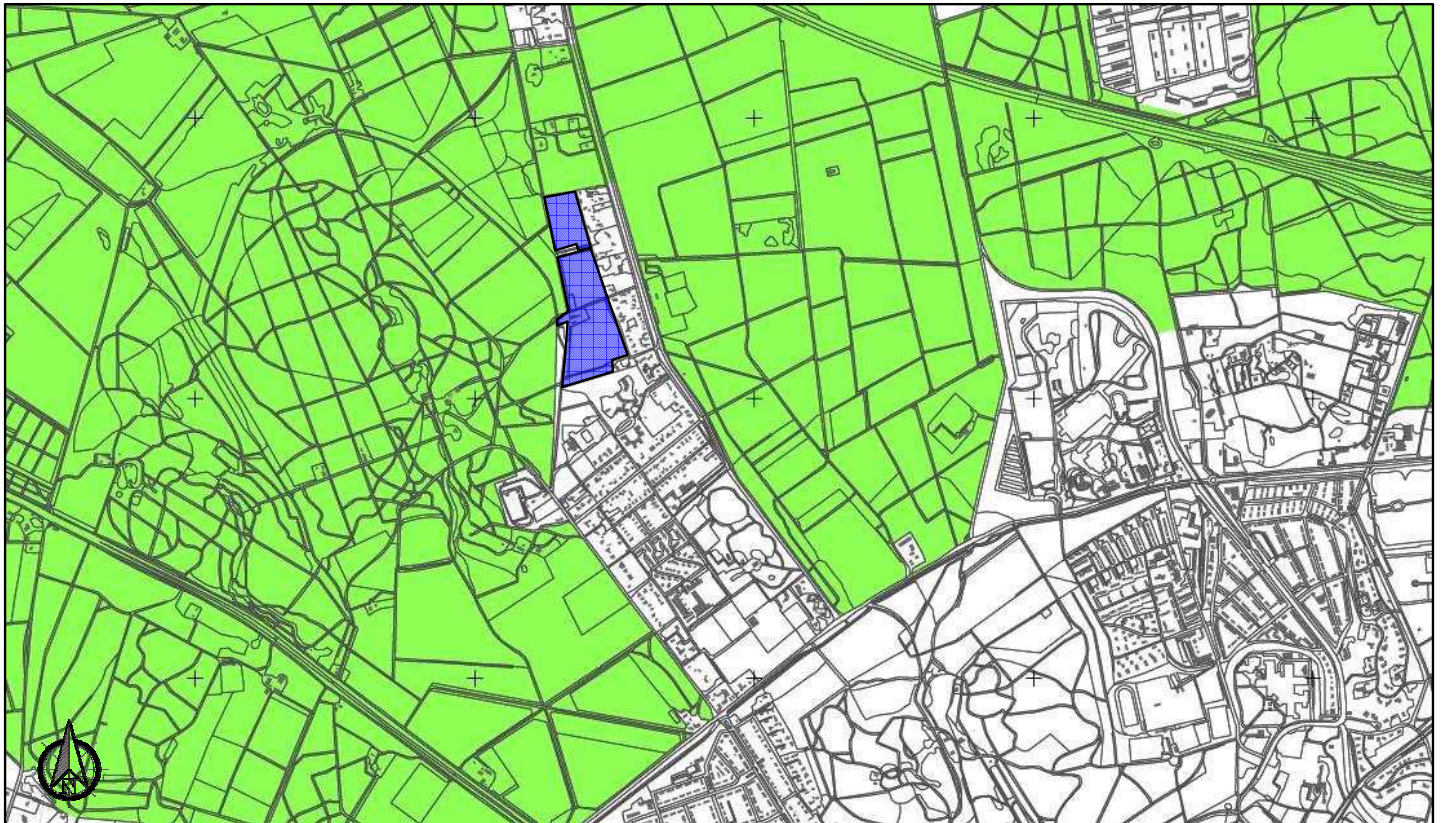
Op basis van de verzamelde gegevens is een nadere analyse uitgevoerd en zijn vervolgens rapporten opgesteld. De onderzoeksrapporten van 2006 en van 2010 zijn geïntegreerd tot één rapport 'Natuurtoets Landgoedontwikkeling Laag Erf te Schaarsbergen'.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat de veldinventarisatie een momentopname betreft en daarmee slechts in beperkte mate uitsluitsel kan geven over de aan- of afwezigheid van soorten. De aard van voorliggend onderzoek (quick scan) is niet gelijkwaardig aan een volledige veldinventarisatie. Wel is op basis van expert judgement zo goed mogelijk ingeschat welke functies het plangebied zou kunnen hebben voor beschermde soorten waaronder vleermuizen.

Mochten de geplande ontwikkelingen langer op zich laten wachten dan verwacht dan dienen de gegevens mogelijk opnieuw te worden geactualiseerd. Voorliggend rapport is echter voldoende om een bestemmingsplanwijziging mogelijk te maken.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 vindt toetsing van de voorgenomen ontwikkelingen plaats aan respectievelijk de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied de Veluwe en de wezenlijke kenmerken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Aspecten uit de Flora- en faunawet staan beschreven in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 en 5 geven respectievelijk de conclusies en aanbevelingen.

Figuur 1. Plangebied (blauw) en het Natura 2000-gebied 'Veluwe' (groen) en de locatie van de woningen (bron: Ministerie van LNV)

NATURA 2000-GEBIED 'VELUWE'

Het plangebied ligt nabij het Natura 2000-gebied 'Veluwe' (figuur 1). Ruimtelijke ontwikkelingen in of nabij Natura 2000-gebieden dienen geen afbreuk te doen aan de zogenaamde 'instandhoudingsdoelstellingen' waarvoor het gebied is aangewezen. Het betreft hier een drietal aspecten: (a) specifieke habitattypen, (b) leefmilieus van specifieke soorten en (c) landelijke kernopgaven ten aanzien van specifieke habitattypen. In de volgende alinea's wordt dit kort toegelicht. Voor een volledig overzicht wordt verwezen naar bijlage 4 (essentietabel¹).

2.1 Natura 2000-gebied 'Veluwe'

Habitattypen

Voor het Natura 2000-gebied Veluwe zijn 17 specifieke habitattypen gedefinieerd waaronder 'droge heiden (H4030)', 'heischrale graslanden (H6230)' en 'beuken-eikenbossen met hultst (H9120)'. De Veluwe is verder aangewezen voor een drietal prioritaire habitattypen. Prioritaire habitattypen zijn habitattypen die gevaar lopen te verdwijnen en waarvoor de Europese Unie (EU) een bijzondere verantwoordelijkheid draagt omdat een belangrijk deel van hun natuurlijke verspreidingsgebied binnen het grondgebied van de EU is gelegen. De drie prioritaire habitattypen op de Veluwe zijn 'heischraal grasland (H6230)', 'actief hoogveen (heideveentjes, H7110_B)' en 'bossen op alluviale grond (beekbegeleidende bossen, H91CE0_C)'. Deze prioritaire habitattypen komen niet in het plangebied en directe omgeving voor.

Ten noordwesten van het plangebied (landgoed Warnsborn) is een kleine droge heide aanwezig met struikheide. Het aan de landbouwenclave grenzende bos bestaat voornamelijk uit zomer- en Amerikaanse eik, plaatselijk grove den en lariks, doorkruist met lanen van onder andere beuk. Geen van de aangrenzende habitattypen van het Natura 2000-gebied voldoet volledig aan de kenmerken zoals deze in de afzonderlijke profielendocumenten zijn opgenomen of als zodanig concreet zijn begrensd. In het Beheerplan Natura 2000-gebied 'Veluwe'² zal hiervoor een nadere uitwerking komen.

¹ De essentietabel is tot stand gekomen op basis van het Natura 2000 Doelendocument (2006) en de Natura 2000 Profielendocumenten (2008).

² In ontwikkeling.

CONCLUSIE M.B.T. AANTASTING NATURA 2000-GEBIED: Gezien de kleinschaligheid van de ontwikkelingen worden geen negatieve effecten verwacht zoals fysieke aantasting van de in het Natura 2000-gebied aanwezige kwetsbare habitattypen door bijvoorbeeld betreding of verandering van abiotiek (externe werking). De voorgenomen bouw van drie woningen als onderdeel van het landgoed Laag Erf vindt NIET plaats in het Natura 2000-gebied. Er is dan ook geen sprake van afname van het oppervlakteareaal.

Habitatsoorten

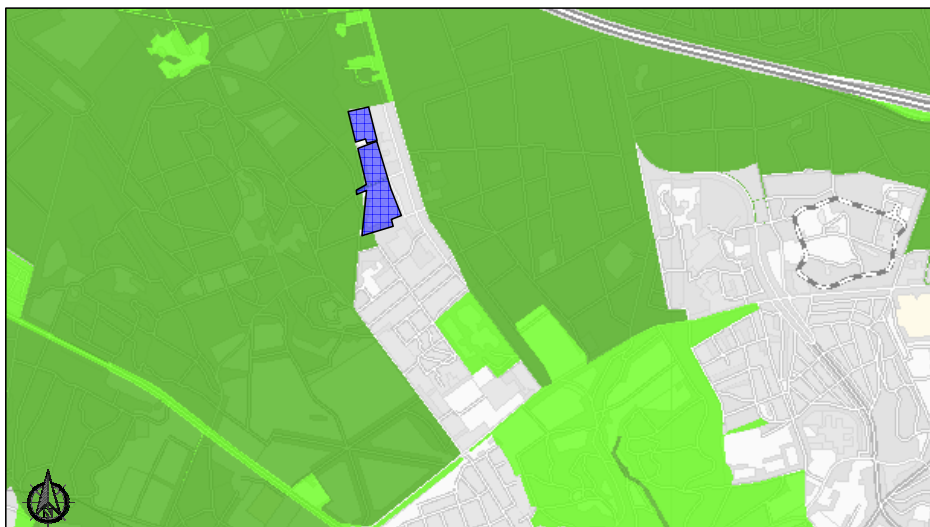
Er zijn zeven kwalificerende soorten aangewezen als onderdeel van het Natura 2000-gebied 'Veluwe'. Het grootste deel van de soorten komt niet in de directe omgeving van het plangebied voor door de afwezigheid van water en/of vennen (onder andere beekprik, kamsalamander, gevlekte witsnuitlibel). Negatieve effecten zoals fysieke verstoring zijn voor deze soorten dan ook nihil.

Hetzelfde geldt ten aanzien van broedvogelsoorten. Hierover wordt in het 'Achtergrondrapport Natura 2000 Beheerplan Veluwe' (juni 2009) vermeld: *"Verder zijn er veel verspreide woningen buiten de Natura 2000- begrenzing in de landbouwenclaves en aan de rand van de Veluwe aanwezig. De effecten van deze individuele woningen op broedvogels worden niet als negatief beoordeeld omdat deze alleen het leefgebied van de wespendief en zwarte specht beïnvloeden wat nagenoeg de hele Veluwe omvat".*

De kwalificerende soort de meervleermuis heeft een winterverblijfplaats in het nabijgelegen militaire bunkercomplex, circa 2,5 km ten noordoosten van het plangebied. In de zomermaanden verblijven de meervleermuizen in kraamkolonies. Dit zijn vaak woonhuizen en kerken. Vanuit deze kraamkolonies vliegen ze dagelijks langs dezelfde trekroutes naar de jachtgebieden (boven grote waterpartijen en rivieren). Hierbij gebruiken ze landschappelijke elementen zoals watergangen, houtwallen en bomenrijen ter oriëntatie. Waar deze routes zich exact bevinden in en om het Natura 2000-gebied 'Veluwe' is niet bekend. De trekroutes tussen de kraamkolonies, winterverblijven en foerageergebieden maken een wezenlijk onderdeel uit van het leefgebied van de meervleermuis (duurzame instandhouding).

Omdat de soort fourageert boven watergangen en open wateren verloopt de meest waarschijnlijke migratie- en/of vliegroute ten aanzien van de bekende verblijfplaats in noord-zuid richting langs de watergangen van kasteel Zypendaal en park Sonsbeek tot aan de uiterwaarden van de Rijn. Gezien de locatie van het nieuwe landgoed ten westen van deze mogelijke bewegingsroute, de afwezigheid van water en de aard van de geplande ontwikkelingen wordt niet verwacht dat eventuele vliegbewegingen van deze soort verstoord worden door factoren als verlichting en geluid.

Het nieuwe inrichtingsplan voorziet in uitbreiding van zoom- en mantelvegetaties aan de randen van het plangebied waardoor mogelijke noord-zuid-bewegingsroutes nog worden versterkt.

Figuur 2. Plangebied (blauw) en EHS (groen) (bron: Provincie Gelderland).

CONCLUSIE: Er worden geen negatieve externe effecten verwacht op soorten van de Habitat- en/of de Vogelrichtlijn waarvoor het Natura 2000-gebied 'Veluwe' is aangewezen.

Landelijke kernopgaven

Voor het Natura 2000-landschap 'de Hoge zandgronden' zijn 15 kernopgaven opgesteld; zes daarvan gelden voor de Veluwe (zie essentietabel, bijlage 1). De algemene kernopgave luidt:

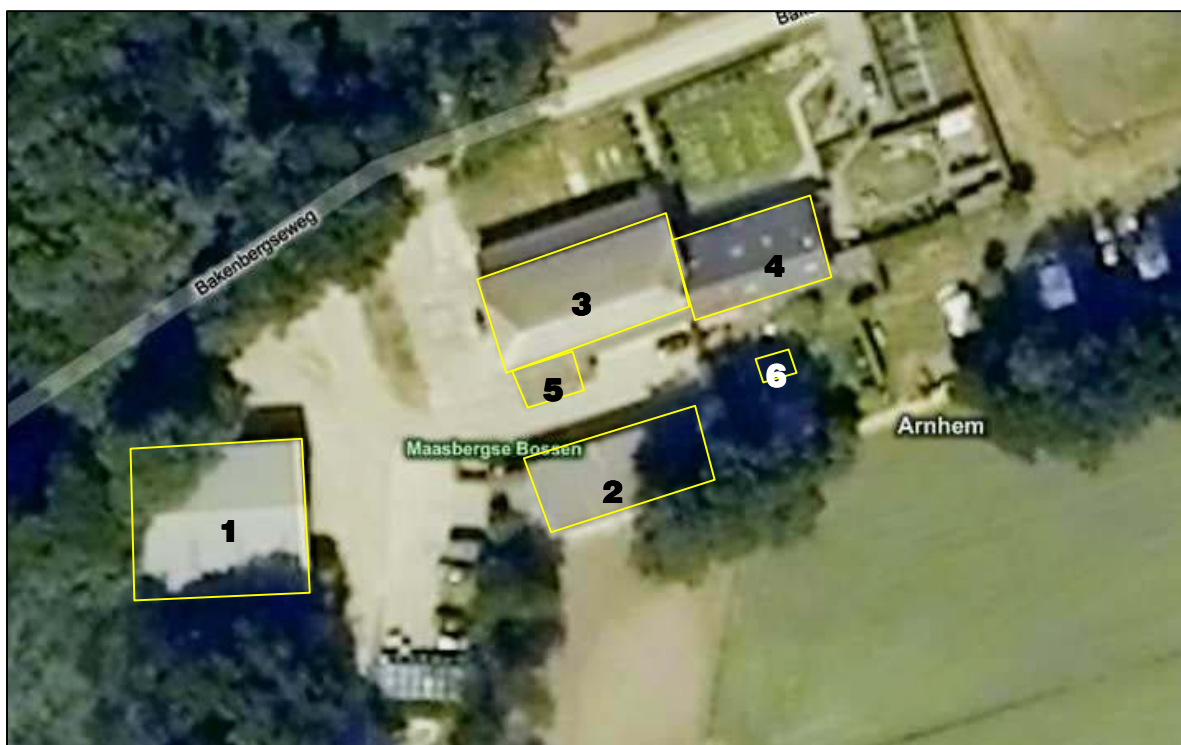
"Vergroten van interne samenhang van gebieden door herstel van evenwichtige verdeling van open en gesloten delen met meer geleidelijke overgangen van zandverstuivingen, heide, vennen, graslanden en bos. Versterken van het ruimtelijk netwerk van bos, heide- of stuifzandgebieden, waarbij tussenliggende gebieden gebruikt kunnen worden als stapstenen, met name voor soorten als reptielen en vlinders. Versterken van overgangen van droge naar natte gebieden, zoals beekdalen en herstel van vennen op landschapsschaal".

In de omgeving van het plangebied komen in het Natura 2000-gebied 'Veluwe' onder andere de relevante habitattypen 'droge struikheidevegetaties' (H4030) en 'oude eikenbossen' (H9190) voor met daarbij mogelijkheden voor typische broedvogelsoorten zoals boomleeuwerik en roodborsttapuit. De ontwikkelingen ten behoeve van het nieuwe landgoed resulteren niet in afname en/of negatieve beïnvloeding van het oppervlakte van dergelijke kenmerkende typen.

CONCLUSIE LANDELIJKE KERNOPGAVE: Er wordt geen afbreuk gedaan aan de landelijke kernopgave als gevolg van externe werking. Door de aanleg van landschapselementen (zoom- en mantelvegetaties) en versterking van de oost-west-structuren (waaronder bomenrij) wordt de interne samenhang van het Natura 2000-gebied 'Veluwe' zelfs vergroot.

2.2 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Voor ontwikkelingen in of nabij gebieden van de EHS zoals deze is opgenomen in het Streekplan van de Provincie geldt een 'nee-tenzij' benadering. Vergelijkbaar met de procedure voor Natura 2000-gebieden dient getoetst te worden aan de zogenaamde wezenlijke kenmerken van de EHS. Figuur 2 geeft de begrenzing van de EHS (2009).

Figuur 3. Overzicht gebouwen (bron: Bingmaps 2010)

3.1 Resultaten

Flora (planten)

Werkwijze inventarisatie

Het gehele plangebied is doorkruist en geïnventariseerd op het voorkomen van planten; bijzondere aandacht is geschonken aan natuurlijke elementen en de overgangen tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied 'Veluwe' en EHS.

Resultaten

Alle aangetroffen plantensoorten staan in bijlage 2. In het plangebied komen vrijwel alleen zeer algemene plantensoorten voor van cultuurgraslanden (vogelmuur), singels (wilde lijsterbes), ruige bermen (hennepnetel) en bossen (klimop). Opvallend was het voorkomen van Hengel in de singel tussen het plangebied en de heide van Warnsborn.

Fauna (dieren)

In bijlage 3 staan alle bekende diersoorten; de meeste soorten zijn afkomstig uit verspreidingsatlassen van de verschillende diergroepen (basis 5x5 km-hok). Dit betekent niet dat al deze soorten ook in het plangebied voorkomen.

Zoogdieren

Werkwijze inventarisatie

Het plangebied en directe omgeving is onderzocht op sporen van zoogdieren. Specifiek is aandacht besteed aan gebouwen en bomen ten behoeve van vleermuissporen. Deze zijn systematisch onderzocht (met hulpmiddelen zoals verrekijker, spiegeltjes en zaklantaarns) op de aanwezigheid van nesten en/of sporen van gebruik (uitwerpselen, uitvliegopeningen, holten, prooi-resten en braakballen).

Resultaten

Gebouwen

Hierna worden kort per gebouw de aandachtspunten voor vleermuisgebruik genoemd. De opstallen zijn voor dit doel voorzien van een cijferaanduiding die correspondeert met figuur 3.

Gebouw 1: Kapschuur (wordt afgebroken)

- stalen dakbedekking
- geen beschoten kap of spouwmuur
- houten wanden
- wordt gebruikt als zaagplek (machine)
- geen weggroepmogelijkheden
- microklimaat ongeschikt voor langdurig verblijf
- geen sporen van gebruik door vleermuizen
- noordzijde van de schuur is open

Gebouw 2: Paardenstal / garage en opslag (wordt afgebroken)

- golfplaten dak
- geen beschoten kap of spouwmuur
- houten wanden
- geen weggroepmogelijkheden
- microklimaat ongeschikt voor langdurig verblijf
- geen sporen van vleermuizen

Gebouw 3: Paardenstal (aanpandig aan woonhuis, nr. 4) (blijft gehandhaafd)

- dakbedekking van dakpannen en riet
- er is geen dakbeschot aan de onderzijde
- er zijn openingen tussen de dakpannen
- hooizolder aanwezig
- openingen aanwezig in kopgevel (kapot raam, deur en ventilatiegat)
- geen sporen van vleermuizen

Gebouw 4: Woonhuis (blijft gehandhaafd)

- rieten dak
- enkelsteens, geen spouwmuur
- geen sporen van vleermuizen, mogelijk potentie tussen het riet

Gebouw 5: Aanbouw met kleine overkapping (wordt afgebroken)

- enkelsteens muur
- dakpannen
- aanbouw niet toegankelijk voor vleermuizen
- geen sporen

Gebouw 6: Opslag(schuurtje) / varkensstal(blijft gehandhaafd)

- gebouw niet toegankelijk van buiten
- dakpannen met houten daklijst
- geen sporen

CONCLUSIE GEBOUWEN EN VLEERMUIZEN: De gebouwen zijn ongeschikt als winterverblijf voor vleermuizen. Hiervoor is het te koud, te tochtig en is de luchtvochtigheid te weinig constant. Ook zijn er relatief weinig weggroepmogelijkheden of hangplekken. Hoewel tijdelijke verblijfplaatsen in de zomerperiode niet zijn uit te sluiten, is de potentie laag. De afwezigheid van sporen geven dan ook geen indicatie van (frequent) gebruik. Dit is mogelijk ook gerelateerd aan het huidige gebruik van de locatie als houtzagerij (verstoring, hoogfrequent geluid).

Over het rieten dak van de aanpandige stal kan geen uitspraak worden gedaan. Het is bekend dat vleermuizen, vooral grootoorvleermuizen, soms gebruik maken van rieten daken. Als de stallen in gebruik zijn als paardenstal (vliegen in de mest) is de aanwezigheid van deze soort plausibel.

Gezien het feit dat het gebruik van de stallen door paarden reeds is gestopt is de potentie voor deze soort echter sterk afgenomen en lijkt nader onderzoek niet nodig.

Bomen

In de bomen in en rond het plangebied zijn geen geschikte holten gevonden die als verblijfplaats kunnen fungeren voor vleermuizen. In het zuidelijke perceel komen de drie nieuwe woningen; de bosrand blijft aldaar gehandhaafd en er wordt een overgangsvegetatie tussen bosrand en grasland ontwikkeld.

Mogelijk is in het plangebied echter wel sprake van fourageergebied en/of vliegroute (oost-west) voor vleermuissoorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

In het bos, grenzend aan het grasland, zijn geen potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig. Langs de toegangsweg naar de nieuwe woningen komt een bomenrij die ook de oost-west-verbinding voor vleermuizen kan versterken. In het plangebied zijn behalve de zojuist aangegeven bosrand nog drie oost-west-verbindingsstructuren aanwezig zodat die verplaatsingsmogelijkheden gewaarborgd zijn voor de hiervoor aangegeven soorten.

CONCLUSIE BOMEN, BOS EN VLEERMUIZEN:

Het inrichtingsplan voorziet in de aanleg van opgaande beplanting bij het nieuwe woongebouw (direct ten oosten ervan) en in een toename van oost-west-structuren bij de nieuw geplande bosstructuren zodat de potentie van een eventuele 'oost-west' vliegroute en/of fourageergebied ter plaatse van het nieuwe landgoed zelfs toe kunnen nemen.

Door de inrichting van het nieuwe landgoed ontstaat bovendien een voor vleermuizen aantrekkelijke gradiënt ten aanzien van de huidige bosrand: (bemeste) tuinen met bloeiende planten en insecten direct in de nabijheid van de beschutte bosrand. Mits men ten aanzien van vliegroutes en fourageerfuncties rekening houdt met het juiste tijdstip van uitvoering van de werkzaamheden (in winterperiode) en een beoogde omvang van de nieuwe aanplant wordt gerealiseerd, dan wordt het functioneren van de huidige bosrand niet aangetast. Dit geldt eens te meer omdat er nog drie oost-west-structuren (voldoende alternatieven) voorhanden zijn (vergelijk ook Journaal Flora en fauna nr.2, 2010).

Een eventueel aanwezige noord-zuid route langs de westkant van het nieuwe landgoed wordt in het geheel niet aangetast met de voorgenomen plannen. Hier wordt nieuwe bosopstanden bijgeplant. Uitstraling van licht en geluid is naar verwachting minimaal en heeft voor algemene soorten zoals laatvlieger en gewone dwergvleermuis nagenoeg geen effect.

Vogels

Werkwijze inventarisatie

Het plangebied is systematisch doorlopen waarbij alle elementen beoordeeld zijn op de potenties voor vogels; ook zijn aanwezige vogelsoorten genoteerd.

Resultaten

Gebouw 1: Kapschuur (wordt afgebroken)

- oud nest van lijsterachtige merel,
- baltsgedrag vink bij verlaten (merel nest).

Gebouw 2: paardenstal/garage en opslag (wordt afgebroken)

- twee zwaluwnesten tussen dakbedekking en draagbalk.

Gebouw 3: paardenstal (blijft gehandhaafd)

- circa 15 zwaluwnesten onder plafond hooizolder,
- veel mussen (mogelijk broedlocaties).

Gebouw 4: woonhuis (blijft gehandhaafd)

- veel mussen die in- en uitvliegen (onder het dak)
-

Gebouw 5: aanbouw met kleine overkapping (wordt afgebroken)

- oud merelnest tussen klimop en draagbalk voor overkapping.

Het plangebied is geschikt voor vogels van opgaande beplantingen (singels) zoals van erven (zwaluwen, huismus) en bosranden (kleine zangvogels). Het plangebied fungeert mogelijk als deelfoerageergebied voor diverse soorten roofvogels en uilen.

In de opgaande beplantingen en bosranden zijn geen resten aangetroffen van roofvogels.

De broedplaatsen voor zwaluw en huismus (gebouw 3 en 4) blijven gehandhaafd.

Reptielen / amfibieën

Werkwijze inventarisatie

Alle relevante terreintypen binnen het plangebied (singels, bosranden, ruigtes) zijn onderzocht op het voorkomen van reptielen en amfibieën. Gezien het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied en omgeving zijn de potenties voor amfibieën erg laag.

Resultaten

Er zijn geen waarnemingen gedaan van reptielen en amfibieën. De singel en bosranden (met name aan de noordwestzijde) hebben potenties voor de hazelworm.

Dagvlinders

Werkwijze inventarisatie

Er is een inschatting gemaakt van de potenties van het plangebied voor dagvlinders.

Resultaten

De potentie voor dagvlinders zijn zeer beperkt door het ontbreken van geschikte terreintypen.

3.2 Beoordeling

In bijlage 1 staat het voorlopige voorgenomen plan voor de enclave.

Invloed op het plangebied

De belangrijkste invloeden met relevantie voor de Flora- en faunawet zijn:

- het slopen van twee gebouwen met potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen,
- het bouwen van drie woningen in het zuidelijk deel van het plangebied in cultuurgrasland: verdwijnen van klein oppervlak van deelfoerageergebied voor zoogdieren en vogels,
- de aanleg van bos aan de westzijde van het plangebied; verdwijnen van deelfoerageergebied voor zoogdieren en vogels van cultuurgraslanden,
- de omvorming van cultuurgrasland naar natuurlijk grasland (op termijn heischraal grasland),
- versterking van de oost-west-structuur, onder andere bomenrij bij locatie nieuwe woningen en versterking bosranden.

Gevolgen voor beschermde soorten

Plantensoorten

Het voorgenomen plan zal geen invloed hebben op beschermde plantensoorten (niet bekend van het plangebied). Door de voorgenomen verschraling van de cultuurgraslanden zal de floristische waarde sterk toenemen.

Zoogdieren

Het (deel)leefgebied van de aangegeven zoogdiersoorten wordt niet aangetast. Door de nieuwe structuur komen er meer mogelijkheden voor zoogdieren van bossen en lanen (vleermuizen).

De verplaatsingsmogelijkheden in de enclave voor zowel boomarter als vleermuizen blijven gehandhaafd. De eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen en boomarter in bomen van aangrenzende bossen blijven gehandhaafd en worden nog vergroot door de aanplant van laanbomen en bos.

Vogelsoorten

Voor de vogelsoorten zal door het voorgenomen plan niet veel veranderen; de foeragemogelijkheden voor roofvogels en uilen worden iets kleiner maar het leefgebied voor bosvogels en struweelvogels wordt vergroot. Het leefgebied (broedplaatsen) voor zwaluw en huismussen blijft gehandhaafd. Door een gericht bosrandbeheer en versterking van de lanen kan de waarde van de enclave toenemen doordat er meer mogelijkheden ontstaan voor vogels zoals geelgors.

Reptielen/amfibieën

Door de verschraling van de cultuurgraslanden ontstaan er op termijn leefmogelijkheden voor reptielen zoals levendbarende hagedis en wordt het leefgebied van de hazelworm uitgebreid (heischraal grasland met singels en bos).

Dagvlinders

Ook voor deze diergroep zullen de leefmogelijkheden voor zeldzame dagvlinders sterk toenemen; dit geldt voor bijvoorbeeld de bruine vuurvinder en eventueel de beschermde soort, het heideblauwtje.

Toetsing van de gevolgen van de Flora- en faunawet

Als effecten op beschermde planten- en diersoorten binnen de algemene verbodsbepalingen van artikel 8 tot en met 12 vallen, is er sprake van een overtreding. Zoals hiervoor is aangegeven zullen er geen negatieve effecten optreden op beschermde natuurwaarden.

CONCLUSIES

4.1 Natuurbeschermingswet

Het voorgenomen plan zal geen negatieve effecten veroorzaken op de landelijke kernopgaven voor het landschapstype Hogere zandgronden en de instandhoudingsdoelstellingen (kernopgaven) van het Natura 2000-gebied de Veluwe en de wezenlijke kenmerken en waarden (kernkwaliteiten) van de EHS. De conclusie is dan ook dat geen vergunning en/of nader onderzoek noodzakelijk is in het kader van de Natuurbeschermingswet en/of de EHS-bepalingen in het Streekplan.

4.2 Flora- en faunawet

Uit de onderzoeken kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Het voorgenomen plan zal geen negatieve invloed hebben op beschermde natuurwaarden; de functies van het plangebied voor beschermde soorten blijven gehandhaafd of worden nog versterkt.
- Voor vleermuizen kan het volgende geconcludeerd worden:
 - de gebouwen bieden weinig tot geen potentie voor vleermuizen,
 - gebruik als winterverblijf is uit te sluiten,
 - gebruik als zomerverblijf is in potentie mogelijk maar de verwachting is laag,
 - de meeste potenties biedt het dak van de aanpandige stal. Deze blijft echter volledig intact, dus zijn er geen negatieve effecten te verwachten,
- Voor vogels is te concluderen:
 - er zijn geen negatieve effecten te verwachten op vogels van opgaande beplantingen,
 - de paardenstal (gebouw 2) en de aanpandige paardenstal (gebouw 3) worden gebruikt door zwaluwen en mussen; deze soorten worden niet beïnvloed door het voorgenomen plan.
- Nader onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet is op basis van de huidige gegevens en resultaten van voorliggend onderzoek niet noodzakelijk ten aanzien van de aanwezige gebouwen en de bomen. Indien het dak wordt vervangen van het woonhuis en de aanpandige paardenstal wordt verbouwd of anders wordt ingericht, is dit wel aan te bevelen.
- Er dient geen ontheffing te worden aangevraagd op de flora- en faunawet; wel blijft de zorgplicht van kracht.

AANBEVELINGEN

Aanbevolen wordt om bij de sloop van eventuele opstallen rekening te houden met broedende vogels en de broedperiode (grootweg 15 maart tot 15 augustus). Verstoring van broedende vogels is in strijd met de Flora- en faunawet.

Ter informatie: In de Flora- en faunawet wordt geen standaard broedperiode gehanteerd. Van belang is of er een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode (!).

Aandacht dient vooral uit te gaan naar de zwaluwen. Voor nesten van de boerenzwaluw of de huiszwaluw dient - indien de nesten niet worden gebruikt - geen ontheffing te worden aangevraagd in het kader van de Flora- en faunawet. Wel bestaat er een inventarisatieplicht ten aanzien van de gebruiksstatus van nesten. Nesten van de zwaluw mogen pas worden verwijderd indien de jongen zijn uitgevlogen. Het verdient daarom aanbeveling om voorafgaand aan de broedperiode de gebouwen ontoegankelijk te maken voor de vogels.

Nesten van huismussen (inclusief de verblijfplaatsen!) daarentegen zijn jaarrond beschermd. Hiervoor is ten allen tijde een ontheffing (art. 75) noodzakelijk in het kader van de Flora- en faunawet.

Verder is ten allen tijde de zorgplicht (art. 2) uit de Flora- en faunawet van toepassing. Dit houdt in dat op verantwoorde wijze met alle flora en fauna moet worden omgegaan. Er mogen geen planten of dieren onnodig worden verstoord, beschadigd of vernield. Dit geldt ook voor soorten zonder bijzondere beschermingsstatus.

BIJLAGE 1

Schetsonwerp

BIJLAGE 2

Flora

Planten (inventarisatie 18-08-2006)	
--	--

Amerikaanse vogelkers	Klimop
Beuk	Kropaar
Braam spec.	Kruipende boterbloem
Brem	Meiklokje
Canadese fijnstraal	Paardebloem
Engels raaigras	Ridderzuring
Fluitenkruid	Smalle weegbree
Grote brandnetel	Spar
Grote weegbree	Struisgras spec.
Grove den	Vlier
Hengel	Vogelmuur
Hennepnetel	Wilde lijsterbes
Herderstasje	Witte klaver
Hondsdrif	Zachte ooievaarsbek
Hulst	Zomereik
Klein streepzaad	

BIJLAGE 3

Fauna

De met een * aangegeven soorten kunnen gebruik maken van de enclave of hebben er hun leefgebied.

(2006) betekent aangetroffen tijdens veldverkenning in 2006.

Zoogdieren (5 x 5 km)	
Aardmuis	Huismuis*
Boommarter* (f)	Huisspitsmuis*
Bosmuis*	Konijn* (2006)
Bosspitsmuizen*	Mol*
Bruine rat	Ree*
Bunzing*	Rosse woelmuis*
Das* (f)	Steenmarter (?)
Dwergspitsmuis	Veldmuis*
Edelhert (z) (f)	Vos*
Eekhoorn*	Wasbeer
Egel*	Wezel*
Haas*	Wild zwijn (f)
Vleermuizen	
Baardvleermuis	Vale vleermuis
Franjestaart	Watervleermuis
Grootoorvleermuis	

(z) zwervend, (f) fouragerend

Dagvlinders	
Argusvlinder* Atalanta* Bont zandoogje* Boomblauwtje* Bosparelmoervlinder Bruin zandoogje* (2006) Bruin blauwtje Bruine eikepage Bruine vuurvlinder Citroenvlinder* Dagpauwoog* Distelvlinder* Duinparelmoervlinder Eikepage* Geelsprietdikkopje Gehakkelde aurelia* Gele luzernevlinder Groentje Groot koolwitje* Groot dikkopje Grote parelmoervlinder Heideblauwtje*	Heivlinder Hooibeestje Icarusblauwtje* Keizersmantel Klein koolwitje* Klein geaderd witje Kleine vuurvlinder Kleine vos (2006)* Kleine heivlinder Kleine parelmoervlinder Koevinkje Kommavlinder Koninginnepage Landkaartje* Oranje luzernevlinder Oranjetipje Rode vuurvlinder Rouwmantel Sleedoornpage Vals heideblauwtje Zwartsprietdikkopje

* voorkomen dagvlinders mogelijk.

Vogels (5 x 5 km)	
Appelvink Boerenzwaluw* Bonte vliegenvanger* Boomklever* (2006) Boomkruiper Boomleeuwerik* (Warnsborn) Boompieper* Boomvalk (?) Bosuil* (d) Braamsluiper Buizerd* (2006) (d) Ekster* (2006) Fazant* Fitis* Fluiter Gaai* Geelgors* (2006) (Warnsborn) Gekraagde roodstaart* Gierzwaluw Glanskop* Goudhaan Goudvink Grasmus* Graspieper Gauwe vliegenvanger* Groene specht* (d) Groenling Grote bonte specht* Grote lijster Havik* (d) Heggenmus* Holenduif Houtduif* (2006) Houtsnip Huismus Huiszwaluw Kauw	Kleine bonte specht* Kneu Koekoek Koolmees* (2006) Kruisbek Kuifmees Matkop Merel* (2006) Nachtegaal* Patrijs* Pimpelmees* Putter Raaf Ransuil (d) Ringmus Roodborst* Roodborsttapuit (Warnsborn) Sijs Sperwer* Spreeuw* Staartmees Tijftjaf* Torenvalk* (d) Tuinfluiter* Turkse tortel Veldleeuwerik (Warnsborn) Vink* (2006) Vurgoudhaan Wespendief Winterkoning* Witte kwikstaart Zanglijster* Zwarte kraai Zwarte mees Zwarte roodstaart Zwarte specht* (d) Zwartkop

(d) deelleefgebied (bijvoorbeeld foerageergebied)

Reptielen/amfibieën	
Gewone pad Heikikker Bruine kikker Hazelworm*	Zandhagedis (Warnsborn) Levendbarende hagedis* (Warnsborn) Ringslang Kleine watersalamander

BIJLAGE 4 Essentietabel

Essentietabel Natura 2000-gebied 057. Veluwe

Kernopgaven

Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Hogere zandgronden)
 Vergroten van interne samenhang van gebieden door herstel van evenwichtige verdeling van open en gesloten met meer geleidelijke overgangen van zandverstuivingen, heide, vennen, graslanden en bos. Versterken van het ruimtelijk netwerk van bos, heide- of stuifzandgebieden, waarbij tussenliggende gebieden gebruikt kunnen worden als stapstenen, met name voor soorten als reptielen en vlinders. Versterken van overgangen van droge naar natte gebieden, zoals beekdalen en herstel van vennen op landschapsschaal.

5.01	Waterplanten	Verbetering waterkwaliteit en morfodynamiek, inclusief toestroom van grondwater, t.b.v. beken en riviertjes met waterplanten (waterranonkels) H3260_A en soorten als drijvende waterweegbree H1831.
6.03	Zure vennen	Kwaliteitsverbetering van zure vennen H3160.
6.04	Veentjes	Kwaliteitsverbetering van actieve hoogvenen (heideveentjes) *H7110_B in heideterreinen en bossen.
6.08	Structuurrijke droge heiden	Vergroting areaal stuifzandheiden met struikhei H2310, binnenlandse kraaiheibegroeiingen H2320, droge heiden H4030 en zandverstuivingen H2330 en verbeteren van de kwaliteit door vergroting van de variatie in structuur en ontwikkeling van geleidelijke overgangen met bos, mede t.b.v. vogelsoorten als duinpieper A255, korhoen A107 , nachtzwaluw A224, draaihals A233 en tapuit A277.
6.09	Intern verbinden	Verbinden heide- en stuifzandencomplexen met oog op fauna.
6.12	Stuifzandlandschappen	Vergroting areaal gevarieerde zandverstuivingen H2330 met overgangen naar droge heiden en open bossen: Veluwe (57), Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131), Drents-Friese Wold & Leggelderveld (27). Mede als leefgebied van de draaihals A233, tapuit A277, duinpieper A255 en nachtzwaluw A224.
6.13	Oude eikenbossen	Behoud areaal oude eikenbossen (H9190, m.n. strubbebossen) en verbeteren kwaliteit, ook als habitat voor vliegend hert H1083.

Instandhoudingsdoelstellingen

Habitattypen	SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kernopgaven
H2310	--	A	A				6.08 6.09
H2320	-	II	II				6.08 6.09
H2330	--	A	A				6.08 6.09
H3130	-	II	II				
H3160	-	II	A				6.03, W

H3260A	Beken en rivieren met waterplanten (wattananonkels)	-	A	A				5.01, W	
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	A	A				6.09	
H4030	Droge heiden	-	A	A				6.08	6.09
H5130	Jeneverbesstruwelen	-	II	A				6.09	
H6230	*Heischrale graslanden	-	A	A				6.09	
H6410	Blauwgraslanden	-	A	A					
H7110B	*Actieve hoogvenen (heideveentjes)	-	A	A				6.04, W	
H7150	Pionierv egetaties met snavelbiezen	-	A	A					
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	-	A	A					
H9160A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	-	A	A					
H9190	Oude eikenbossen	-	A	A				6.13	
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	A	A					
Habitatsoorten									
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	-	A	A			A		
H1083	Vliegend hert	-	A	A			A	6.13	
H1096	Beekprik	-	A	A			A		
H1163	Rivierdonderpad	-	A	A			II		
H1166	Kamsalamander	-	II	II			II		
H1318	Meervleermuis	-	II	II			II		
H1831	Drijvende waterweegbree	-	II	II			II	5.01, W	
Broedvogels									
A072	Wespendief	+	II	II			II	150	
A224	Nachtswaluw	-	II	II			II	610	6.12
A229	IJsvogel	+	II	II			II	30	
A233	Draaihals	-	A	A			A	100	6.12
A236	Zwarte Specht	+	II	II			II	430	
A246	Boomleeuwerik	+	II	II			II	2400	
A255	Duinpieper	-	A	A			A	40	6.12
A276	Roodborsttapuit	+	II	II			II	1000	
A277	Tapuit	-	A	A			A	100	6.12
A338	Gauwe Klauwier	-	A	A			A	40	

deze tabel is gebaseerd op het ontwerp-aanwijzingsbesluit
Gebruik deze essentietabel in combinatie met de leeswijzer

Legenda

W

⚠

⚠

SVI landelijk

=

>

=(<)

Kernopgave met wateropgave

Sense of urgency: beheeropgave

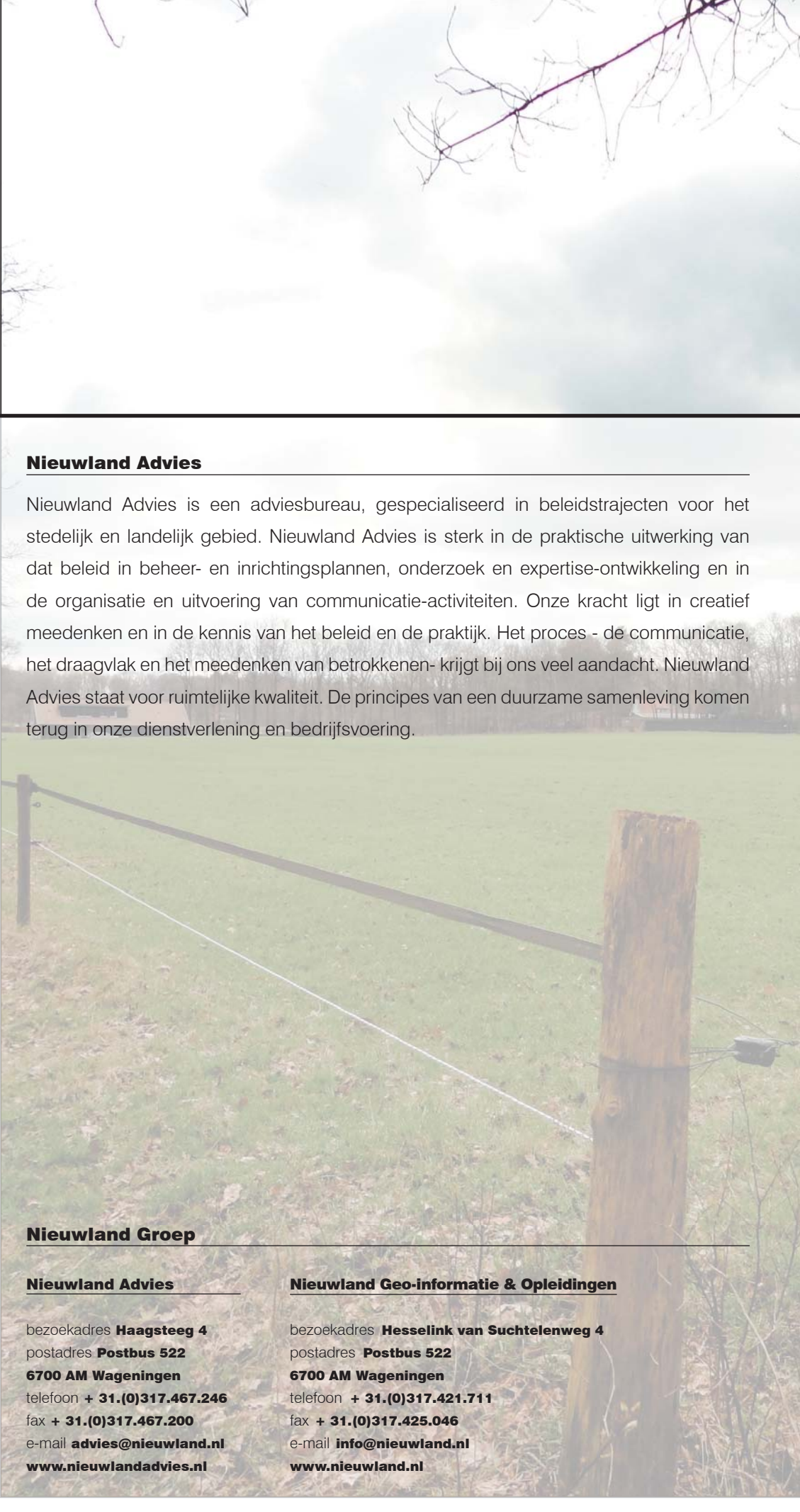
Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities

Landelijke Staat van Instandhouding (– zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)

Behoudsdoelstelling

Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

Nieuwland Advies

Nieuwland Advies is een adviesbureau, gespecialiseerd in beleidstrajecten voor het stedelijk en landelijk gebied. Nieuwland Advies is sterk in de praktische uitwerking van dat beleid in beheer- en inrichtingsplannen, onderzoek en expertise-ontwikkeling en in de organisatie en uitvoering van communicatie-activiteiten. Onze kracht ligt in creatief meedenken en in de kennis van het beleid en de praktijk. Het proces - de communicatie, het draagvlak en het meedenken van betrokkenen- krijgt bij ons veel aandacht. Nieuwland Advies staat voor ruimtelijke kwaliteit. De principes van een duurzame samenleving komen terug in onze dienstverlening en bedrijfsvoering.

Nieuwland Groep

Nieuwland Advies

bezoekadres **Haagsteeg 4**
postadres **Postbus 522**
6700 AM Wageningen
telefoon + **31.(0)317.467.246**
fax + **31.(0)317.467.200**
e-mail **advies@nieuwland.nl**
www.nieuwlandadvies.nl

Nieuwland Geo-informatie & Opleidingen

bezoekadres **Hesselink van Suchtelenweg 4**
postadres **Postbus 522**
6700 AM Wageningen
telefoon + **31.(0)317.421.711**
fax + **31.(0)317.425.046**
e-mail **info@nieuwland.nl**
www.nieuwland.nl